



IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 1.3.2019
COM(2019) 120 final

**RAPPORT TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW, LILL-
KUNSILL, LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW U LILL-
KUMITAT TAR-REĠJUNI**

**Strategija għall-Ewropa dwar l-Avjazzjoni: Iż-żamma u l-promozzjoni ta' standards
soċjali għoljin**

RAPPORT TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW, LILL-KUNSILL, LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW U LILL-KUMITAT TAR-REĠJUNI

Strategija għall-Ewropa dwar l-Avjazzjoni: Iż-żamma u l-promozzjoni ta' standards soċjali għoljin

1. INTRODUZZJONI

Fl-2017, l-UE mhux biss iċċelebrat il-25 sena tas-suq intern tagħha għall-avjazzjoni¹, iżda ddikjarat ukoll il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali². Din hija storja ta' suċċess tal-UE. B'mod partikolari, is-suċċess tas-suq tal-avjazzjoni tal-UE huwa possibbli bis-saħħa tal-ħafna Ewropej li jum wara l-iehor jaħdmu u jservu fis-settur. Billi għamilha aktar faċli u orħos għall-Ewropej li jtiru, is-suq intern tal-avjazzjoni gābhom eqreb u kkonnettjahom aħjar mal-bqija tad-dinja. L-għażla bla preċedent ta' opportunitajiet ta' vjaġġar bl-ajru ppermettiet lil ħafna Ewropej jivvjaġġaw, jistudjaw u jaħdmu fl-Ewropa u lil hinn minnha. L-għadd u l-frekwenza tat-titjiriet kibru b'mod sostanzjali. In-numru ta' titjiriet ta' kuljum żdied minn inqas minn 10,000 fl-1992 għal madwar 25,000 fl-2017³ u r-rotot żdiedu minn inqas minn 2,700 għal 8,400⁴. Fl-2017, kien hemm 'il fuq minn biljun passigġier li vvjaġġaw bl-ajru fi ħdan, minn jew lejn l-UE⁵.

Ġew armonizzati regoli dwar it-trasport bl-ajru fl-UE, li jiggarantixxu li l-operaturi kollha, jinsabu fejn jinsabu fl-UE, ikollhom l-istess aċċess għas-suq tat-trasport bl-ajru. Madankollu, il-protezzjoni soċjali u l-liġi tax-xogħol għadhom primarjament responsabbiltà tal-Istati Membri⁶. Dan ifisser li filwaqt li l-persunal kollu tal-avjazzjoni jibbenefika mill-protezzjoni offruta mil-liġi tal-UE, dan jista' jgawdi minn drittijiet u livelli ta' protezzjoni differenti skont il-liġi nazzjonali li tapplika għalih. Din is-sitwazzjoni tista' tkun partikolarment ta' sfida għall-ekwipaġġ tal-ajru (jiġifieri l-ekwipaġġ tal-kabina u l-bdoti)⁷ minhabba n-natura transkonfinali tal-impjiegi tagħhom.

Il-pressjoni li saret sabiex jitnaqqsu l-kostijiet f'suq kompetittiv ħafna stimulat l-innovazzjoni. Din kienet tirrikjedi wkoll li l-forza tax-xogħol tadatta għal ambjent li qed jiżviluppa malajr. Xi linji tal-ajru introduċew Prattiki (bhall-impjegar ta' ekwipaġġi tal-ajru permezz ta' intermedjarji jew bħala haddiema għal rashom jew l-hekk imsejjah "pay-to-fly") li jhallu impatt fuq il-kundizzjonijiet tax-xogħol u l-impjiegi tal-ekwipaġġ tal-ajru u jaf jagħti lok għal xi incertazza legali. Matul dawn l-aħħar snin saru serje ta' strajkijiet fost l-ekwipaġġ tal-ajru f'numru ta' Stati Membri, li huma espressjoni tal-iskuntentizza ta' xi membri tal-ekwipaġġ tal-ajru bit-tibdil fil-kundizzjonijiet tax-xogħol u l-impjiegi tagħhom.

¹ https://ec.europa.eu/transport/modes/air/25years-eu-aviation_en

² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_en.pdf.

³ Eurocontrol.

⁴ OAG.

⁵ Eurostat, 2018.

⁶ Ara l-Artikolu 153 tat-Trattat dwar il-funzjonament tal-Unjoni Ewropea.

⁷ Fir-rigward tal-ground handlers, l-impatti soċjali mhux intenzjonati tal-leġiżlazzjoni tal-UE fuq il-ground handling, b'mod partikolari fuq il-kundizzjonijiet tax-xogħol, se jkunu parti mill-analiżi fl-evalwazzjoni li jmiss tal-2019. Fir-rigward tal-kontrolluri tat-traffiku tal-ajru, ara COM(2017) 286 final u SWD(2017) 207 final.

Hemm leġislazzjoni sostanzjali tal-UE li tistabbilixxi standards minimi, u leġislazzjoni nazzjonali li tipproteġi lill-ħaddiema, inkluż l-ekwipaġġi tal-ajru. Ġabra speċifika ta' regoli tal-UE għandha l-għan ukoll li tipproteġihom fl-attivitajiet transkonfinali tagħhom u tiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ tal-ajru jkunu jistgħu jaħtfu l-oportunitajiet ta' xogħol u jkunu protetti meta jeżerċitaw il-libertà ta' moviment tagħhom fis-suq intern. Madankollu, il-Parlament Ewropew, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, l-Istati Membri, il-linji tal-ajru u s-sħab soċjali esprimew tħassib dwar l-impatt negattiv li xi Prattiki minn ċerti linji tal-ajru kellihom fuq il-kundizzjonijiet tal-impjieg u tax-xogħol ta' xi ekwipaġġi tal-ajru. Huma mħassba li dan wassal għal incertezza legali, livelli differenti ta' protezzjoni tal-ħaddiema u kundizzjonijiet mhux ekwivalenti ta' kompetizzjoni għat-trasportaturi tal-ajru. Il-Kummissjoni rċeviet talbiet għal kjarifiki dwar dawn il-kwistjonijiet.

Fl-2015, il-Kummissjoni ppreżentat Strategija tal-Avjazzjoni għall-Ewropa⁸, li enfasizzat l-aġenda soċjali fl-avjazzjoni bħala prijorità. Minn dak iż-żmien 'l hawn ħadet azzjoni fuq dawn l-impenji kollha tagħha. Il-Kummissjoni qed tappoġġja b'mod attiv id-djalogu soċjali fl-avjazzjoni, b'mod partikolari permezz tal-kumitat settorjali tad-djalogu soċjali dwar l-avjazzjoni ċivili. Fl-2016, il-Kummissjoni ppubblikat gwida Prattika dwar il-liġi tax-xogħol applikabbli u l-qrati kompetenti⁹. Sabiex tikseb aktar għarfien dwar is-sitwazzjoni tal-ekwipaġġi tal-ajru u l-kundizzjonijiet tax-xogħol u l-impjieg tagħhom fis-suq tal-avjazzjoni tal-UE tal-lum il-ġurnata, il-Kummissjoni kkummissjonat studju dwar il-kundizzjonijiet tax-xogħol u l-impjieg tal-ekwipaġġi tal-ajru fis-suq intern tal-avjazzjoni tal-UE (l-“istudju Ricardo”)¹⁰. Hija bbenifikat ukoll minn studji esterni¹¹, skambji regolari mal-partijiet ikkonċernati u mill-kontribut tagħhom. Fil-kuntest tal-evalwazzjoni tar-Regolament dwar is-Servizzi tal-Ajru¹², il-Kummissjoni qed tivvaluta wkoll l-impatti soċjali mhux intenzjonati ta' din il-leġislazzjoni, notevolment fuq il-kundizzjonijiet tax-xogħol.

Fl-2017, il-Parlament Ewropew talab lill-Istati Membri u lill-Kummissjoni sabiex jaġixxu fuq kwistjonijiet soċjali fl-avjazzjoni, b'mod partikolari fil-każ ta' ekwipaġġi tal-ajru mobbli hafna¹³. Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew heġġeġ ukoll lill-Kummissjoni biex tiehu aktar miżuri Prattici biex tipprevjeni l-effetti negattivi fuq l-impjieg, filwaqt li toħloq impjieg ta' kwalità tajba¹⁴ filwaqt li l-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni enfasizza li settur tal-avjazzjoni Ewropew kompetittiv u sostenibbli fit-tul huwa essenzjali għall-iżvilupp fil-livell lokali u reġjonali. Il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali gie pproklamat f'Novembru 2017 mill-Parlament Ewropew, il-Kunsill u l-Kummissjoni Ewropea. Dan jesprimi l-prinċipji u d-drittijiet essenzjali għal swieq tax-xogħol u sistemi ta' protezzjoni soċjali ġusti u li jiffunzjonaw tajjeb fl-Ewropa tas-seklu 21.

⁸ COM(2015) 598 finali.

⁹ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/41547fa8-20a8-11e6-86d0-01aa75ed71a1>

¹⁰ Studju dwar l-impjieg u l-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-ekwipaġġi tal-ajru fis-suq intern tal-avjazzjoni tal-UE, [għad irid jiġi ppubblikat].

¹¹ Studji dwar l-effetti tal-implimentazzjoni tas-suq komuni tal-avjazzjoni tal-UE fuq l-impjieg u l-kundizzjonijiet tax-xogħol fis-Settur tat-Trasport bl-Ajru matul il-perjodu 1997/2010, Lulju 2012 u fuq l-impjieg u l-kundizzjonijiet tax-xogħol fit-trasport bl-ajru u l-ajruporti, Ottubru 2015 (l-“istudju Stear Davies Gleave”).

¹² Regolament (KE) Nru 1008/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Settembru 2008 dwar regoli komuni għall-operat ta' servizzi tal-ajru fil-Komunità, ĠU L 293, 31.10.2008, p. 3.

¹³ Ir-Riżoluzzjoni tas-16.02.2017 dwar l-Istrateġija tal-Avjazzjoni għall-Ewropa tal-2015.

¹⁴ L-Opinjoni TEN/581 dwar l-Istrateġija tal-Avjazzjoni għall-Ewropa, 14 ta' Lulju 2016, li tirreferi għall-Opinjoni TEN/565 dwar id-dumping soċjali fis-settur Ewropew tal-avjazzjoni ċivili, 16.09.2015.

Aktar riċenti, u fil-kuntest deskritt hawn fuq, kien hemm numru ta' Stati Membri li talbu għal azzjoni fil-livell nazzjonali u tal-UE sabiex tiġi żviluppata u implimentata agenda soċjali ambizzjuża u sinifikanti fl-avjazzjoni. Huma enfasizzaw l-importanza li tiġi żgurata kompetizzjoni ġusta u b'saħħitha u kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti għas-settur u talbu lill-Kummissjoni sabiex tkompli taħdem fuq "miżuri konkreti u effettivi sabiex tindirizza l-kwistjonijiet mhux riżolti ewlenin"¹⁵. Organizzazzjoni tal-linji tal-ajru li tirrappreżenta kwazi kwart tas-suq tal-avjazzjoni tal-UE u żewġ assoċjazzjonijiet tat-trejdjunjns li jirrappreżentaw lill-ekwipaġġ tal-ajru Ewropew għamlu wkoll appell urġenti¹⁶ lil dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet fil-livell nazzjonali u tal-UE "sabiex jiżguraw standards soċjali xierqa u kundizzjonijiet ekwivalenti u ġusti ta' kompetizzjoni" fis-suq tal-avjazzjoni tal-UE, b'enfasi fuq l-ekwipaġġ tal-ajru.

B'dan ir-rapport, il-Kummissjoni tqis il-progress li sar fuq l-agenda soċjali fl-avjazzjoni, li giet stabbilita fl-istrategija tal-avjazzjoni tal-2015. Billi jiffoka fuq l-ekwipaġġ tal-ajru, u skont il-prijoritajiet politiċi tal-Kummissjoni fuq l-impjiegi, it-tkabbir u l-ġustizzja, ir-rapport janalizza l-opportunitajiet u l-isfidi ewlenin għall-ekwipaġġ tal-ajru llum il-ġurnata, billi jibni fuq is-sejbiet tal-istudju Ricardo, li analizza l-kwistjonijiet ewlenin identifikati mill-organizzazzjonijiet Ewropej tal-ekwipaġġ tal-ajru, filwaqt li jimmira li jtejjeb iċ-ċertezza legali għall-ekwipaġġ tal-ajru mobbli. Huwa jidentifika wkoll xi azzjonijiet konkreti għal agenda soċjali aktar b'saħħitha fl-avjazzjoni fuq perjodu ta' żmien qasir.

2. L-IMPJIEGI U X-XOGHOL FIS-SUQ TAL-AVJAZZJONI TAL-LUM

L-avjazzjoni hija sors ta' impjieg importanti. Fl-2016, kien stmat li s-settur tal-avjazzjoni fl-Unjoni kien iġġenera direttament 2 miljun impjieg, li 18.8 % minnhom kienu impjiegi fil-linji tal-ajru u, b'mod ġenerali, appoġġja 9.4 miljun impjieg¹⁷. It-trasport bl-ajru¹⁸ fl-UE jammonta direttament għal 437,000 haddiem (193,000 mara u 244,000 raġel)¹⁹. Huwa mistenni li l-avjazzjoni tkompli tiġġenera aktar impjiegi²⁰. Ma hemm ebda ċifra disponibbli speċifikament rigward l-ekwipaġġ tal-ajru.

Tradizzjonalment, it-trasportaturi tal-ajru kellhom il-flotta u l-ekwipaġġ tal-ajru tagħhom f'pajjiż wieħed, jiġifieri fil-pajjiż fejn kellhom il-post tan-negozju prinċipali tagħhom²¹. Dan kien jikkorrispondi wkoll għall-post fejn hadmu l-ekwipaġġ tal-ajru, il-post fejn applikat il-leġiżlazzjoni soċjali u l-post li kellu l-ġurisdizzjoni. F'suq liberalizzat u kompetittiv li jeħtieġ flessibbiltà u kost-effettività akbar, il-mudell kummerċjali tal-linji tal-ajru evolwew b'mod sinifikanti. F'dan il-kuntest, fis-settur ġew żviluppati diversi arrangamenti u Prattiki tax-xogħol, bħalma gara f'hafna setturi oħrajn tal-ekonomija. It-titjiriet bi prezz baxx, li ġeneralment joperaw minn punt għal punt, kibru b'61 % mill-2007 sal-2016²², u hadu kwazi

¹⁵ Dikjarazzjoni konġunta dwar agenda soċjali fl-avjazzjoni mill-Belġju, id-Danimarka, Franza, il-Ġermanja, il-Lussemburgu u n-Netherlands, 2.10.2018.

¹⁶ "Agenda soċjali għall-Avjazzjoni Ewropea", il-Pjattaforma ta' Koordinazzjoni tal-Linji tal-Ajru, l-Assoċjazzjoni Ewropea tal-Kabini tal-Piloti u l-Federazzjoni Ewropea tal-Haddiema tat-Trasport, 2.10.2018.

¹⁷ https://aviationbenefits.org/media/166344/abbb18_full-report_web.pdf.

¹⁸ L-operazzjonijiet fl-ajruporti u t-tiswijiet u l-manutenzjoni tal-inġenji tal-ajru jew tal-magni tal-inġenji tal-ajru mhumiex inkluzi.

¹⁹ Eurostat, Q2 2018.

²⁰ Skont il-previżjonijiet ta' Airbus, bejn l-2017 u l-2037 ser ikun hemm domanda dinjija għal 538,000 bdot addizzjonali (219,000 fir-reġjun tal-Asja-Paċifiku, 68,000 fl-Amerika ta' Fuq, 94,000 fl-Ewropa, 57,000 fil-Lvant Nofsani, 52,000 fl-Amerika Latina, 25,000 fl-Afrika u 23,000 fir-Russja/fl-Asja Ċentrali).

²¹ Ara Artikolu 2(26) tar-Regolament dwar is-Servizzi tal-Ajru.

²² Eurocontrol.

50 % tas-suq intra-UE f'termini tas-sigġijiet disponibbli²³. Biż-żieda fir-rotot minn punt għal punt, in-numru ta' bażijiet operattivi kiber b'mod stabbli mill-2008, u l-inġenji tal-ajru u l-ekwipaġġi tal-ajru tal-istess linja tal-ajru qegħdin ikunu dejjem aktar ibbażati barra l-post tan-negozju prinċipali tal-linja tal-ajru, fit-territorju ta' Stati Membri oħrajn jew xi drabi saħansitra f'pajjiżi terzi. Kif gie enfasizzat mill-istudju Ricardo, l-użu ta' aktar minn bażi operattiva barranija waħda kien karatteristika partikolari tat-trasportaturi bi prezz baxx. Madankollu, xi trasportaturi tradizzjonali bdew jiżviluppaw ukoll, b'mod limitat, bażijiet operattivi addizzjonali.

Din ix-xejra intensifikat in-natura transkonfinali tal-attivitajiet tal-ekwipaġġ tal-ajru u żiedet il-kumplessità fl-istatus ġuridiku tagħhom skont il-liġi nazzjonali u tal-UE. B'mod partikolari, hija holqot incertezza dwar kif jiġi ddeterminat liema qorti għandha l-ġuriżdizzjoni u liema liġi tax-xogħol tapplika għall-kuntratt tal-impjeg tal-ekwipaġġi tal-ajru assenjati lil bażi residenzjali barra mill-post prinċipali tan-negozju tal-linja tal-ajru.

Ir-Regolament dwar is-Servizzi tal-Ajru, li huwa l-qafas legali tal-UE għas-suq intern fl-avjazzjoni tal-UE jirrikonoxxi *“l-importanza dejjem akbar ta' trasportaturi tal-ajru b'bażijiet operattivi f'bosta Stati Membri”* (il-Premessa 4) u jistabbilixxi li *“Fir-rigward tal-impjegati ta' trasportatur tal-ajru Komunitarju li jhaddem servizzi tal-ajru minn bażi operattiva barra t-territorju tal-Istat Membru fejn dak it-trasportatur tal-ajru Komunitarju jkollu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu, l-Istati Membri għandhom jiżguraw l-applikazzjoni korretta tal-leġislazzjoni soċjali Komunitarja u nazzjonali”* (il-Premessa 9). Għalhekk, ir-Regolament dwar is-Servizzi tal-Ajru japplika mingħajr preġudizzju għall-applikazzjoni tal-liġi tal-UE rilevanti u tal-liġi nazzjonali li tipproteġi lill-impjegati, bħal regoli dwar is-sigurtà soċjali. Dan ir-rapport jiffoka fuq ir-regoli li huma rilevanti għall-ekwipaġġi tal-ajru fil-kuntest tal-iżviluppi attwali fis-suq.

3. ID-DIMENSJONI SOĠJALI BHALA PARTI MILL-VALUTAZZJONI TAS-SIKUREZZA

Is-sikurezza hija l-ewwel prijetà fl-avjazzjoni. Ir-regoli dwar is-sikurezza tal-avjazzjoni fl-UE japplikaw bl-istess mod għall-persunal tal-avjazzjoni, irrispettivament mir-relazzjoni kuntrattwali tagħhom mal-linja tal-ajru. Ir-regoli dwar is-sikurezza tal-avjazzjoni fl-UE jinkludu l-kunċett ta' bażi tas-servizz li jservi bħala referenza għall-kalkolu tal-limitazzjonijiet tal-hinijiet tax-xogħol u tat-titjiriet. Il-kunċett ta' bażi tas-servizz ifisser *“il-post, assenjat mill-operatur lill-membru tal-ekwipaġġ, li minnu l-membru tal-ekwipaġġ normalment jibda u jispiċċa perjodu ta' dmir jew sensiela ta' perjodi ta' dmir u fejn, f'kundizzjonijiet normali, l-operatur ma jkunx responsabbli għall-akkomodazzjoni tal-membru tal-ekwipaġġ ikkonċernat”*²⁴.

L-impatt potenzjali li jista' jkollhom il-kundizzjonijiet tax-xogħol differenti fuq is-sikurezza jittiehed b'serjetà kbira u huwa soġġett għal analiżi kontinwa mill-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għas-Sikurezza tal-Avjazzjoni (EASA) u mill-Kummissjoni. Żewġ żviluppi riċenti jkomplu jinkorporaw id-dimensjoni soċjali fil-valutazzjonijiet tas-sikurezza tal-linji tal-ajru.

F'Awwissu 2017, l-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għas-Sikurezza tal-Avjazzjoni harget **rakkomandazzjonijiet dwar mudelli kummerċjali ġodda ta' operaturi tat-trasport**

²³ Skedi tas-sajf tal-OAG.

²⁴ Ara n-nota 29 f'qiegħ il-paġna.

kummerċjali bl-ajru²⁵. Minhabba l-arrangamenti kuntrattwali differenti fost l-ekwipaġġi tal-ajru (eż. mudelli ta' xogħol temporanju, impjieg permezz ta' intermedjarji jew impjieg indipendenti), ir-rapport irrakkomanda li l-operaturi jiffokaw fuq il-monitoraġġ skont it-tip ta' kuntratt jew kategorija ta' persunal fid-dawl ta' numru ta' indikaturi bħala parti minn sistema ta' ġestjoni tas-sikurezza ta' operatur.

Barra minn hekk, skont ir-**Regolament Bażiku Ġdid dwar is-Sikurezza tal-Avjazzjoni**, li daħal fis-seħh fil-11 ta' Settembru 2018²⁶, jitqiesu l-fatturi soċjoekonomiċi sabiex jiġu indirizzati r-riskji soċjoekonomiċi għas-sikurezza tal-avjazzjoni. Minbarra dan, meta l-EASA tabbozza regoli li jista' jkollhom implikazzjonijiet soċjali importanti, hija trid tikkonsulta b'mod xieraq lill-partijiet ikkonċernati, inklużi l-imsieħba soċjali tal-UE.

4. OPPORTUNITAJIET U SFIDI GHALL-EKWIPAĠĠI TAL-AJRU FIS-SUQ TAL-AVJAZZJONI TAL-UE TAL-LUM

4.1. L-attrazzjoni u t-taħriġ taż-żgħażaġh – iż-żamma u l-holqien ta' impjiegi b'hiliet għolja fit-trasport bl-ajru

Il-futur tas-settur tal-avjazzjoni Ewropew jiddependi fuq l-abbiltà tiegħu li jattira u jżomm forza tax-xogħol b'hiliet għolja. Skont il-pronjosi, bejn l-2017 u l-2037, ser ikun hemm domanda dinjija għal 538,000 bdot addizzjonali²⁷.

Il-partijiet ikkonċernati, b'mod partikolari t-trejdjunjins u xi linji tal-ajru, kif ukoll il-Parlament Ewropew, huma mħassba li l-bdoti ser ikollhom iħallsu għal skopijiet ta' taħriġ, bħal pereżempju għal-line training tagħhom waqt li joperaw bħala bdot regolari fuq ingenju tal-ajru f'servizz kummerċjali.

Huwa meħtieġ taħriġ li jiehu fit-tul u jiswa l-flus sabiex issir bdot. B'mod ġenerali, l-aċċess għall-professjoni jinkludi tliet stadji ewlenin: **taħriġ bażiku** sabiex tinkiseb il-liċenzja ta' bdot tat-trasport b'linja tal-ajru ('airline transport pilot licence' - ATPL)²⁸; **klassifikazzjoni tat-tip** sabiex ittajjar tip speċifiku ta' ingenju tal-ajru; **'line training'** fejn il-bdot jikseb l-esperjenza meħtieġa fit-titjir sabiex jopera bħala bdot regolari billi jtir fuq titjira kummerċjali tal-passiġġieri bħala bdot regolari (bħala t-tieni jew l-ewwel uffiċjal), flimkien ma' kaptan tal-'line training'.

Il-prattiki tat-taħriġ tal-bdoti nbidlu b'mod sinifikanti matul l-aħħar deċennji. Il-linji tal-ajru ġeneralment kienu jħallsu għat-taħriġ tal-bdoti tagħhom, li mbagħad ħafna drabi kienu jkun marbuta ma' min iħaddimhom għal numru ta' snin. Kien hemm ukoll numru kbir ta' bdoti li kienu ġejjin mill-militar. L-istudju Ricardo jenfasizza li, illum il-ġurnata, il-maġġoranza tal-bdoti jridu jikkontribwixxu għall-finanzjament tat-taħriġ tagħhom (sa ċertu punt) fil-livelli kollha. Il-maġġoranza tagħhom ikollhom iħallsu għat-taħriġ bażiku u l-klassifikazzjoni tat-tip tagħhom. Dawn il-kostijiet ġeneralment jikkostitwixxu kostijiet tal-edukazzjoni (simili għal

²⁵ Gwida Prattika tal-EASA, Il-ġestjoni ta' perikli relatati ma' mudelli kummerċjali ġodda ta' operaturi tat-trasport kummerċjali bl-ajru.

²⁶ Regolament (UE) 2018/1139 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-4 ta' Lulju 2018 dwar regoli komuni fil-qasam tal-avjazzjoni civili u li jstabbilixxi Aġenzija tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni tal-Unjoni Ewropea, G.U. L 212, 22.8.2018, p. 1.

²⁷ Ara n-nota 20 f'qiegħ il-paġna.

²⁸ Il-liċenzja tiġi "ffrizata" sakemm il-bdot ikun kiseb il-'line training' meħtieġ. Il-bdot jista' jtir bħala t-tieni jew l-ewwel uffiċjal.

professjonijiet oħrajn), li fil-każ tal-avjazzjoni huma partikolarment għoljin: it-taħriġ bażiku jista' jiswa sa EUR 100,000; il-klassifikazzjoni tat-tip tiswa madwar EUR 30,000.

4.1.1. *Pay to fly*

Illum il-ġurnata, il-'line training' jista' jiġi pprovdut minn min iħaddem bħala parti mill-impjieg ta' bdot li jkun għadu kif lesta l-istudju tiegħu, jew inkella l-bdoti jista' jkollhom bżonn iħallsu sabiex jiksibu esperjenza tat-titjir. Skont l-istudju Ricardo, is-sitwazzjoni msemmija l-aħħar ġeneralment issir referenza għaliha bħala 'pay-to-fly' jew 'line training sponsorjat mill-persuna kkonċernata'. Ma teżisti ebda definizzjoni maqbula b'mod komuni ta' 'pay-to-fly' fil-livell tal-UE²⁹. Ma hemm l-ebda informazzjoni ċara dwar jekk skemi bħal dawn humiex mifruxa jew le fl-Ewropa. Sabiex setgħu jiksibu l-esperjenza tat-titjir meħtieġa, bejn 2.2 u 6.1 %³⁰ tal-bdoti mistharrġa fl-istudju Ricardo kellhom jikkontribwixxu finanzjarjament waqt li kienu qegħdin itiru fuq titjiriet kummerċjali. Bil-maqlub, 19 mis-27 linja tal-ajru mistharrġa ma użawx (jew ma pparteċipawx fi) skemi bħal dawn matul l-aħħar 3 snin³¹. Ir-raġunijiet potenzjali għall-parteeċipazzjoni fi skemi bħal dawn jistgħu jkunu (1) sabiex daww ikkonċernati jikkwalifikaw aktar malajr sabiex ikunu jistgħu joperaw bħala kaptan u, b'mod aktar ġenerali, (2) sabiex tiżdied l-impjegabbiltà³². Bdoti iżgħar u inqas esperjenzati għandhom it-tendenza li jipparteċipaw aktar fi skemi bħal dawn.

Il-pay-to-fly mhuwiex irregolat jew ipprojbit speċifikament fil-livell nazzjonali jew tal-UE. Madankollu, xi pajjiżi bħal Franza jew il-Ġermanja huma tal-fehma li prattiki bħal dawn huma potenzjalment parti minn relazzjoni tax-xogħol u, għalhekk, ma għandhomx jithallsu mill-bdot³³. F'dan il-kuntest, jista' jiġi nnotat ukoll li l-**proposta tal-Kummissjoni għal Direttiva dwar kundizzjonijiet tax-xogħol trasparenti u prevedibbli fl-Unjoni Ewropea**³⁴ tobbliga lil min iħaddem sabiex jipprovidi taħriġ bla hlas lill-impjegati meta dan it-taħriġ ikun meħtieġ mil-leġislazzjoni nazzjonali jew tal-UE jew mill-ftehimiet kollettivi rilevanti.

4.1.2. *Il-kwalità tat-taħriġ*

Il-Grupp għal Politika dwar it-Taħriġ tal-Ekwipagg tal-Ajru³⁵ qajjem tħassib dwar il-kwalità tal-programmi ta' taħriġ offriti mill-iskejjel tat-titjir iċċertifikati. Il-hiliet miksuba mill-kadetti mhux dejjem ikunu jaqblu mal-hiliet meħtieġa mil-linji tal-ajru. Il-linji tal-ajru li jirrapprezentaw sehem sinifikanti mis-suq tal-UE rrapportaw li proporzjon kbir ta' bdoti li

²⁹ Fl-istudju u f'dan ir-rapport, 'pay-to-fly' ġeneralment tirreferi għal sitwazzjoni fejn, fil-kuntest ta' 'line training', bdot iħaddem inġenju tal-ajru f'servizz kummerċjali (eż. titjira li tagħmel il-qliġ) u jhallas lit-trasportatur tal-ajru għat-taħriġ. Il-bdot jista' jkollu jew ma jkollux kuntratt mat-trasportatur tal-ajru. Għandu jiġi nnotat li l-'line training' jista' jkun, u ta' spiss ikun, ipprovdut flimkien ma' klassifikazzjoni tat-tip, xi haġa li ma kinitx meqjusa li tikkostitwixxi 'pay-to-fly'.

³⁰ Skont jekk il-klassifikazzjoni tat-tip kinitx inkluża fir-rispons.

³¹ Fost it-8 linji tal-ajru li qalu li użaw skemi bħal dawn, erbgħa kienu trasportaturi tal-ajru tradizzjonali skedati, waħda bi prezzijiet baxxi, waħda 'oħra' u tnejn mhux speċifikati.

³² Il-maġġoranza tal-bdoti mistharrġa fl-istudju Ricardo (62.5 %) ipparteċipaw bl-aspettattiva li jiksibu pożizzjoni permanenti. Kien sostnut ukoll li l-parteeċipazzjoni fi skemi bħal dawn tista' tkun l-uniku mod kif persuna tiġi rreklutata minn linja tal-ajru waħda. L-istudju Ricardo ma jipprovdix aktar evidenza dwar dan, u lanqas data dwar il-qasma bejn (1) u (2).

³³ Elementi bħal dipendenza jew relazzjoni itwal mat-trasportatur tal-ajru jistgħu jkunu indikaturi ta' relazzjoni tax-xogħol *de facto*.

³⁴ COM(2017)797.

³⁵ Li jassisti lill-EASA billi joffri pariri dwar kwistjonijiet ta' taħriġ għall-bdoti kummerċjali.

għandhom liċenzja ta' bdot ta' linja tal-ajru tat-trasport ma jissodisfawx ir-rekwiżiti bażiċi tad-dhul tal-linji tal-ajru. Dan jirrappreżenta kwistjoni serja għal daww il-bdoti żgħażaġh li ma jkunux jistgħu jsibu xogħol wara li jtemmu edukazzjoni li tiġi tiswihom hafna flus. Fuq medda twila ta' żmien, dan jista' jwassal ukoll għal nuqqas possibbli ta' bdoti kkwalifikati u li jkunu jistgħu jiġu impjegati, li jista' jaffettwa t-tkabbir fl-industrija tal-avjazzjoni.

Barra minn hekk, l-iżvilupp ta' awtomatizzazzjoni u teknoloġiji ġodda, bħalma huma d-drones, ser ikollu impatt fuq il-ħaddiema fl-avjazzjoni ċivili, inkluż l-ekwipaġġ tal-ajru. Il-konferenza organizzata mill-Kummissjoni fl-20 ta' Novembru 2018 dwar l-Awtomatizzazzjoni fit-trasport u kif din taffettwa l-forza tax-xogħol identifikat il-ħtieġa li takkumpanjata t-tranzizzjoni billi tindirizza l-qasma diġitali u l-inugwaljanzi, timla l-diskrepanza fil-ħiliet u tkun lesta sabiex tindirizza l-konsegwenzi ta' ċaqliq b'mod aktar faċli tal-impjiegi lejn partijiet oħrajn tad-dinja³⁶.

AZZJONI³⁷

Il-Kummissjoni, bl-appoġġ tal-Aġenzija tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni tal-Unjoni Ewropea (EASA) u f'kooperazzjoni mill-qrib mal-partijiet ikkonċernati rilevanti, se tkompli tivvaluta kif il-proċess ta' taħriġ tradizzjonali jista' jimxi gradwalment lejn evidenza u taħriġ ibbażat fuq il-kompetenza biex jinżamm l-oġġetti livell ta' sikurezza tal-avjazzjoni filwaqt li tinżamm l-impjegabilità tal-bdoti fil-futur.

Il-Kummissjoni [theġġegħ lill-koleġizlatur biex jadotta l-proposta għal Direttiva dwar kundizzjonijiet tax-xogħol trasparenti u prevedibbli u] se timmonitorja kif din id-Direttiva, ladarba tiġi trasposta, tħalli impatt fuq it-taħriġ tal-ekwipaġġ tal-ajru.

Fl-2019, il-Kummissjoni se tniedi studju biex tidentifika diversi għażliet ta' politika biex tappoġġa t-tranzizzjoni lejn trasport awtomatizzat għall-ħaddiema fil-mezzi kollha tat-trasport, inkluż it-taħriġ u t-taħriġ mill-ġdid.

4.2. Iż-żamma u l-promozzjoni ta' standards soċjali għoljin tal-UE għall-ekwipaġġ tal-ajru: xejriet u sfidi

4.2.1. Il-liġi applikabbli u l-ġurisdizzjoni kompetenti

Skont l-istudju Ricardo, il-maġġoranza tal-membri tal-ekwipaġġ tal-ajru li wieġbu għall-istħarriġ (82 % tal-bdoti u 88 % tal-ekwipaġġ tal-kabina) qalu li l-liġi applikabbli għall-kuntratti tagħhom hija dik tal-bażi tas-servizz kuntrattwali tagħhom. It-trasportaturi tal-ajru li għandhom it-tendenza li joperaw bosta bażijiet operazzjonali fejn huma bbażati l-ekwipaġġ tal-ajru nstabu li għandhom probabbiltà akbar li japplikaw il-liġi li tikkorrispondi għall-pajjiż fejn għandhom il-post tan-negozju prinċipali tagħhom, irrispettivament minn fejn ikunu bbażati l-ekwipaġġ tal-ajru tagħhom.

Minhabba l-mobbiltà għolja tal-ekwipaġġ tal-ajru, l-identifikazzjoni ta' liema leġislazzjoni tas-sigurtà soċjali u liema liġi tax-xogħol huma intitolati għaliha, u f'liema qorti jistgħu jitolbu d-drittijiet tagħhom, tista' tkun ta' sfida.

³⁶ https://ec.europa.eu/transport/themes/social/automation_en

³⁷ Ara wkoll l-azzjonijiet orizzontali fil-konklużjoni ta' dan ir-Rapport.

Ir-Regolament dwar il-Koordinazzjoni tas-Sistemi tas-Sigurtà Soċjali³⁸ jipprovdi regoli ta' koordinazzjoni maħsuba sabiex jipproteġu d-drittijiet tas-sigurtà soċjali tal-ħaddiema li jiċċaqilqu fl-Ewropa. Bħala regola, il-persuni huma soġġetti għal-leġiżlazzjoni ta' Stat Membru. Fil-każ speċifiku tal-ekwipaġġ tal-ajru, il-leġiżlazzjoni tal-Istat Membru fejn tinsab il-bażi tas-servizz tal-ekwipaġġ tal-ajru kif definita taħt il-leġiżlazzjoni dwar is-sikurezza tal-avjazzjoni³⁹ hija dik applikabbli. L-introduzzjoni ta' dan il-fattur ta' konnessjoni kkontribwixxiet għal aktar ċertezza legali fir-rigward tal-kopertura tas-sigurtà soċjali tal-ekwipaġġ tal-ajru.

Il-Gwida Prattika li thejjiet fl-2016 min-Netwerk Ġudizzjarju Ewropew fi kwistjonijiet ċivili u kummerċjali⁴⁰ tipprovdi gwida li hija rilevanti ħafna għall-ekwipaġġ tal-ajru mobbli. Il-partijiet għal kuntratt ta' impjeg individwali jistgħu jagħzlu l-liġi nazzjonali applikabbli u l-ġurisdizzjoni kompetenti għall-iskop tal-kuntratt tagħhom. Sabiex l-impjegat jiġi protett bħala l-aktar parti dgħajfa fil-kuntratt, għażla ta' ġurisdizzjoni hija valida biss taħt il-kundizzjonijiet stretti stabbiliti fir-**Regolament Brussell I**⁴¹ li jitratta sitwazzjonijiet transkonfinali. Safejn hija kkonċernata l-liġi applikabbli, ir-regoli tar-**Regolament Ruma I**⁴² jiggarrantixxu li, irrispettivament minn kwalunkwe għażla magħmula, l-impjegati huma intitolati għall-protezzjoni skont ir-regoli mandatorji tal-liġi tal-pajjiż li japplikaw fin-nuqqas ta' tali għażla. Din il-liġi tikkorrispondi l-ewwel għal-liġi tal-post fejn, jew minn fejn, l-impjegati abitwalment iwettqu x-xogħol tagħhom. Il-kliem "jew minn fejn" ġew miżjuda mill-koleġiżlaturi biex jaġixxew fuq proposta mill-Kummissjoni⁴³ halli jagħmluha possibbli li tiġi applikata r-regola għal persunal li jahdem fuq inġenji tal-ajru.

F'sentenza importanti, il-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE ċċarat kif għandu jiġi ddeterminat il-post fejn, jew minn fejn, l-impjegati abitwalment jahdmu f'tilwima li tinvolvi speċifikament l-ekwipaġġ tal-ajru⁴⁴. Il-Qorti ddeċidiet li l-"bażi tas-servizz" tal-ekwipaġġ tal-ajru, skont it-tifsira tar-regoli tal-UE dwar is-sikurezza tal-ajru, għandha rwol sinifikanti fost l-indizji rilevanti f'dak li għandu x'jaqsam mad-determinazzjoni ta' dak il-post. Ir-rilevanza tagħha għal dan l-iskop tista' tiġi kkontestata biss jekk ikunu jeżistu konnessjonijiet eqreb ma' post ieħor għajr il-bażi tas-servizz⁴⁵, li jirrikjedu valutazzjoni każ b'każ. Il-Qorti ddeċidiet ukoll li l-post tax-xogħol abitwali ma jistax jitqabbel man-'nazzjonalità' tal-inġenju tal-ajru⁴⁶. Il-każ kien jikkonċerna l-applikazzjoni tar-Regolament Brussell I, iżda l-istess kunsiderazzjonijiet japplikaw bl-istess mod għad-determinazzjoni tal-liġi applikabbli li ma tistax tiġi dderogata skont ir-Regolament Ruma I. F'dan ir-rigward, Ruma I jirreferi għall-istess kunċett ta' post tax-xogħol abitwali. Il-Qorti ddikjarat speċifikament li ż-żewġ strumenti għandhom jiġu interpretati u applikati b'mod konsistenti.

³⁸ Ir-Regolament (KE) Nru 883/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' April 2004 dwar il-koordinazzjoni ta' sistemi ta' sigurtà soċjali, kif emendat mir-Regolament (UE) Nru 465/2012.

³⁹ Subparti FTL, ORO.FTL.105 (14), Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 83/2014 tad-29 ta' Jannar 2014 li jemenda r-Regolament (UE) Nru 965/2012 li jistabbilixxi rekwiżiti tekniċi u proċeduri amministrattivi relatati mal-operazzjonijiet bl-ajru skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill.

⁴⁰ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/41547fa8-20a8-11e6-86d0-01aa75ed71a1>

⁴¹ Regolament (UE) Nru 1215/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Diċembru 2012 dwar il-ġurisdizzjoni u r-rikonoxximent u l-eżekuzzjoni ta' sentenzi fi kwistjonijiet ċivili u kummerċjali ĠU L 351, 20.12.2012, p. 1.

⁴² Regolament (KE) Nru 593/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta' Ġunju 2008 dwar il-liġi applikabbli għall-obbligazzjonijiet kuntrattwali (Ruma I), ĠU L 177, 4.7.2008, p. 6.

⁴³ COM(2005)650 finali.

⁴⁴ Sentenza tal-14 ta' Settembru 2017 fil-kawża konġunti C-168/16 u C-169/16, *Nogueira u Ohrajn*.

⁴⁵ Ara l-paragrafu 73 tas-sentenza.

⁴⁶ Ara l-paragrafi 75 u 76 tas-sentenza.

Il-Kummissjoni rreferiet għal dan l-iżvilupp fil-kazistika riċenti tagħha mal-Istati Membri, il-Parlament Ewropew u l-imsieħba soċjali. Hija esprimiet l-aspettattiva tagħha li l-kumpaniji li joperaw fis-suq intern tal-avjazzjoni tal-UE jirrispettaw il-liġijiet Ewropej u nazzjonali applikabbli kollha.

Fil-kuntest tal-evalwazzjoni tagħha tar-Regolament dwar is-Servizzi tal-Ajru, li jkopri l-aktar aspetti ċentrali tas-suq intern tal-avjazzjoni, il-Kummissjoni qed tivvaluta, fost l-oħrajn, l-impatti soċjali mhux intenzjonati ta' din il-leġiżlazzjoni, notevolment fuq il-kundizzjonijiet tax-xogħol. B'mod parallel, hija kkummissjonat studju bħala parti mit-thejjija għal valutazzjoni tal-impatt fil-futur fid-dawl ta' revizzjoni possibbli tar-Regolament dwar is-Servizzi tal-Ajru dwar l-aspetti kollha tiegħu.

AZZJONI

Il-Kummissjoni se tkompli taħdem man-Netzwerk Ġudizzjarju Ewropew biex tqajjem kuxjenza dwar id-deċiżjonijiet reċenti tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE u l-implikazzjonijiet tagħhom għal kwistjonijiet ta' ġurisdizzjoni internazzjonali u l-liġi applikabbli għal kuntratti ta' impjieg, inkluż aġġornament possibbli tal-gwida ta' Prattika tal-2016 dwar ir-Regolamenti Ruma I u Brussell I biex jitqiesu d-deċiżjonijiet reċenti tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE.

Il-Kummissjoni qed tmexxi studju li ser jgħinha tivvaluta jekk hemmx bżonn ta' aktar miżuri sabiex ittejjeb il-funzjonament tas-suq intern tal-avjazzjoni tal-UE, *inter alia*, sabiex ittejjeb iċ-ċertezza legali għall-ekwipaġġ tal-ajru mobbli, inklużi l-ekwipaġġi minn pajjiżi mhux tal-UE li jaħdmu fl-UE, fir-rigward tal-liġi applikabbli għall-kuntratti ta' impjieg tagħhom.

Il-Kummissjoni thegġegħ lill-Istati Membri sabiex jiżguraw, bil-mezzi xierqa, l-infurzar tar-regoli eżistenti fil-livell nazzjonali u sabiex jiżguraw ukoll il-konformità kontinwa mal-liġi tal-UE, kif interpretati mill-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE.

4.2.2. *Impjieg permezz ta' intermedjarji, inkluż xogħol temporanju permezz ta' aġenzija*

Kif gie kkonfermat mill-istudju Ricardo, ġew żviluppatti xi forom ta' impjieg jew arrangamenti ta' xogħol, bħal arrangamenti ta' impjieg indirett, kuntratti għal żmien qasir jew impjieg indipendenti, fis-suq intern tal-avjazzjoni, bħala alternattiva għall-kuntratt tradizzjonali ta' impjieg indefinit. L-imsieħba soċjali Ewropej, b'mod partikolari, iżda anki xi Stati Membri, qajmu tħassib dwar ir-riskju ta' impatt negattiv ta' xi wħud minn dawn il-forom fuq l-impjieg tal-ekwipaġġi tal-ajru u l-kundizzjonijiet tax-xogħol. Tqajjem ukoll tħassib dwar is-sitwazzjoni ta' kundizzjonijiet mhux ekwi li jirriżultaw minn abbuż jew ċirkomvenzjoni tal-liġi tax-xogħol applikabbli minn xi trasportaturi bl-ajru għad-detriment tat-trasportaturi tal-ajru li fil-fatt jikkonformaw mar-regoli tal-UE u nazzjonali rilevanti.

Storikament, is-settur tal-avjazzjoni kien joffri impjegi bi kwalifiki għoljin u, fil-biċċa l-kbira, kundizzjonijiet tax-xogħol u l-impjegi aħjar mill-medja għall-ekwipaġġ tal-ajru⁴⁷. Dan għadu jgħodd fil-maġġoranza kbira tal-każijiet, kif muri mill-istudju Ricardo: kuntratt ta' impjieg permanenti u dirett ma' trasportatur ta' linja tal-ajru għadu l-forma predominanti ta'

⁴⁷ Pereżempju, filwaqt li x-xogħol temporanju permezz ta' aġenzija u l-impjieg indipendenti żdiedu, il-livelli baqghu ferm aktar baxxi minn f'setturi oħrajn tal-ekonomija b'mod ġenerali (ara SWD(2015)261).

impjeg għal 80 % tal-ekwipaġġ tal-kabina u 82 % tal-bdoti li jaħdmu fl-UE⁴⁸. L-isfida tal-lum hija li jiġi żgurat li daww li jhaddmu jkollhom il-flessibbiltà meħtieġa sabiex jadattaw għall-bidliet fil-kuntest ekonomiku, filwaqt li jiżguraw kundizzjonijiet tax-xogħol ta' kwalità u kundizzjonijiet ekwivalenti ta' kompetizzjoni, f'konformità mar-regoli u l-prinċipji rilevanti tal-ligi tal-UE⁴⁹.

L-istudju Ricardo jirreferi għad-diffikultà li tingabar data affidabbli dwar l-użu ta' aġenziji tax-xogħol temporanju jew organizzazzjonijiet intermedjarji oħrajn⁵⁰. Il-maġġoranza tat-trasportaturi tal-ajru mistharrġa qalu li huma ma kkuntrattawx ekwipaġġ tal-ajru permezz ta' intermedjarju u kienu tal-fehma li ma saret ebda bidla f'dan ir-rigward matul dawn l-aħħar snin. Madankollu, l-istudju jindika li bejn 9 % u 19 % tal-ekwipaġġi tal-kabina⁵¹ u madwar 8 % tal-bdoti qalu li huma ġew **impjegati permezz ta' xi forma ta' organizzazzjoni intermedjarja**, u li l-maġġoranza kbira ta' daww impjegati permezz ta' tali organizzazzjoni intermedjarja ser ikunu qegħdin jaħdmu għal trasportaturi bi prezzijiet baxxi (97 % tal-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina mistharrġa u 69 % tal-bdoti mistharrġa). Il-membri żgħażaġħ tal-ekwipaġġ tal-kabina x'aktarx li jkun jaħdmu taħt kuntratt ma' organizzazzjoni intermedjarja⁵².

Impjeg permezz ta' intermedjarji jinkludi diversi arrangamenti li xi drabi jistgħu jinvolvu ktajjen kumplessi ta' relazzjonijiet tax-xogħol. Kultant dan jagħmilha diffiċli għall-membri tal-ekwipaġġ tal-ajru sabiex jidentifikaw l-impjegatur proprju tagħhom. Xi wħud jista' jkollhom kuntratt ta' impjeg jew ikollhom relazzjoni tax-xogħol ma' aġenzija tax-xogħol temporanju u jkun assenjati b'mod temporanju sabiex jaħdmu għal trasportatur tal-ajru taħt is-superviżjoni u d-direzzjoni tal-linja tal-ajru. It-tali haddiema mill-aġenziji temporanji huma protetti wkoll bid-**Direttiva dwar l-Aġenziji tax-Xogħol Temporanju**⁵³ li tistabbilixxi li l-haddiema impjegati minn aġenzija tax-xogħol temporanju, li jaħdmu temporanjament taħt is-superviżjoni u d-direzzjoni ta' impriża tal-utenti, għandhom jiġu pprovduti mill-inqas bl-istess kundizzjonijiet tax-xogħol u l-impjegi bażiċi daqs li kieku kienu ġew impjegati direttament mill-azjenda sabiex jikkupaw l-istess impjeg. Dan japplika għat-tul ta' żmien tal-assenjazzjoni tagħhom fl-impriża tal-utenti.

L-ekwipaġġ tal-ajru jista' jkun impjegat ukoll minn xi forma oħra ta' aġenzija intermedjarja jew sussidjarja tat-trasportatur tal-ajru (aġenzija tar-riżorsi umani). Dawn il-prattiki huma ferm aktar prevalenti fost ftit trasportaturi tal-ajru u aktar komuni fost il-membri żgħażaġħ tal-ekwipaġġ tal-ajru li jidhlu fis-suq.

⁴⁸ Madankollu, iċ-ċifri jvarjaw b'mod sinifikanti, skont it-tip ta' trasportatur tal-ajru u l-età tal-membri tal-ekwipaġġ tal-ajru.

⁴⁹ Ara SWD(2018) 67, li tfakkar il-qafas legali għal kull wieħed mill-prinċipji ewlenin tal-Pilastru u l-mod kif qed jiġi implimentat.

⁵⁰ Hafna minn daww li wieġbu għall-istharrġ ma setghux jidentifikaw b'liema forma ta' organizzazzjoni intermedjarja ġew impjegati. Lanqas ma setghu jidentifikaw dejjem min kien l-impjegatur proprju tagħhom.

⁵¹ 19 % tal-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina li wieġbu għall-istharrġ qalu li għandhom kuntratt ta' impjeg ma' aġenzija tal-persunal intermedjarja, filwaqt li t-trasportaturi tal-ajru li wieġbu għall-istharrġ indikaw li huma jimpjegaw 9 % tal-ekwipaġġ tal-kabina permezz ta' kuntratti bħal dawn.

⁵² Is-sehem huwa oġġla fil-grupp ta' età ta' bejn 18 u 29 sena (34 %) u ta' bejn 30 u 39 sena (27 %), meta mqabbel ma' 11 % għall-grupp ta' età ta' bejn 40 u 49 sena u dak ta' bejn 50 u 59 sena (3 %). Is-sehem ta' bdoti b'kuntratti bħal dawn huwa relattivament żgħir għall-gruppi ta' etajiet kollha.

⁵³ Id-Direttiva 2008/104/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-19 ta' Novembru 2008 dwar xogħol temporanju permezz ta' aġenzija, ĠU L 327, 5.12.2008.

Il-kundizzjonijiet li taħthom il-kumpaniji jistgħu jużaw impjiegi permezz ta' intermedjarji, inklużi l-aġenziji tax-xogħol temporanju jvarjaw skont il-leġiżlazzjonijiet tal-Istati Membri. Izda fl-Istati Membri kollha, l-allegazzjonijiet ta' abbuż għandhom jiġu mmonitorjati u vvalutati fuq bażi ta' każ b'każ mill-awtoritajiet kompetenti, notevolment l-ispettorati tax-xogħol, u mill-qradi nazzjonali kompetenti, b'kont meħud tar-regoli nazzjonali u tal-UE rilevanti. Jehtieġ ukoll li tittejjeb iċ-ċertezza legali. F'dan il-kuntest, huwa importanti li ssir distinzjoni bejn sitwazzjonijiet illegali u sitwazzjonijiet kumplessi ħafna iżda legali. Barra minn hekk, l-intermedjarji/aġenziji tar-reklutaġġ jistgħu jkunu bbażati fi Stat Membru differenti minn dak li fih ikunu bbażati t-trasportatur tal-ajru u/jew il-ħaddiem (ara t-taqsim 4.2.3). Il-kooperazzjoni akbar bejn l-ispettorati tax-xogħol għandha tiġi promossa aktar madwar l-UE.

Fil-livell tal-UE, ir-regoli dwar is-sikurezza tal-avjazzjoni jistgħu jhallu impatt fuq l-użu tal-ħaddiema tas-servizzi fuq l-art esterni għall-kumpanija. Mill-inqas nofs il-membri tal-persunal li jwettqu manutenzjoni f'kull workshop, hangar jew linja tat-titjira fuq kwalunkwe xift għandhom jiġu impjegati sabiex jiżguraw l-istabbiltà organizzazzjonali⁵⁴. Għall-ekwipaġġi tal-ajru, ir-regoli tal-UE dwar is-sikurezza japplikaw bl-istess mod għall-ekwipaġġ kollu, irrispettivament mill-istatus tagħhom bħala impjegati jew persuni li jaħdmu għal rashom, u l-linji tal-ajru huma rrakkomandati li jidentifikaw u jtaffu kwalunkwe riskju speċifiku fis-sistema tal-ġestjoni tas-sikurezza tagħhom⁵⁵.

AZZJONI

Il-Kummissjoni, f'kooperazzjoni mill-qrib mal-Aġenzija tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni tal-Unjoni Ewropea (EASA) u mal-partijiet ikkonċernati, se tiegħu l-passi meħtieġa biex tiżgura li s-sistemi tal-ġestjoni tas-sikurezza tal-linji tal-ajru jqisu l-forom kollha ta' arrangamenti tal-impjiegi u tax-xogħol, inkluż il-persunal impjegat permezz ta' intermedjarji u dawk li jaħdmu għal rashom.

Il-Kummissjoni thegħġ lill-Istati Membri sabiex jiżguraw, bil-mezzi xierqa, l-infurzar tar-regoli eżistenti li jipproteġu lill-ħaddiema temporanji permezz ta' aġenzija fil-livell nazzjonali u jiżguraw ukoll it-tkomplija tal-konformità mal-ligi tal-UE.

4.2.3. Stazzjonar tal-ħaddiema

Tqajmu mistoqsijiet dwar il-punt safejn intuża l-istazzjonar għall-bdoti u l-ekwipaġġi tal-kabina u sa liema punt id-Direttiva dwar l-Istazzjonar tal-ħaddiema⁵⁶ hija rilevanti għalihom. Mistoqsija waħda partikolari hija jekk dawn ir-regoli ġewx evitati minn xi trasportaturi tal-ajru sabiex ħaddiema b'kuntratti mħallsin inqas jintbagħtu lejn pajjiżi b'għoli tal-ħajja oġġla.

⁵⁴ Il-Mezzi Aċċettabbli ta' Konformità (AMC 145.A.30(d) Rekwiziti tal-persunal) maħruġa mill-EASA skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1321/2014 dwar il-kontinwità tal-ajrunavigabbiltà ta' inġenji tal-ajru u prodotti, partijiet u tagħmir ajrunawtiċi, u dwar l-approvazzjoni ta' organizzazzjonijiet u persunal involut f'dan ix-xogħol, ĠU L 362, 17.12.2014, p. 1.

⁵⁵ Ara wkoll it-taqsim 3.

L-istudju Ricardo jqis li d-Direttiva dwar l-Istazzjonar tal-Haddiema⁵⁷ hija fil-prinċipju applikabbli għall-forniment transnazzjonali ta' servizzi minn aġenziji tal-impjiegi jew aġenziji tal-impjiegi temporanji. Dan qies żewġ sitwazzjonijiet adizzjonali li potenzjalment setghu jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva: il-kiri bl-ekwipaġġ u l-assenjazzjoni temporanja tal-ekwipaġġi tal-ajru f'bażi operazzjonali barra mill-bażi tas-servizz tagħhom.

Issuġġerixxa wkoll li l-użu tal-ekwipaġġ fuq bażi temporanja barra mill-bażi tas-servizz tagħhom huwa relattivament mhux frekwenti fl-avjazzjoni. 6 % tal-ekwipaġġ tal-kabina u 12 % tal-bdoti indikaw li kienu f'xi forma ta' kollokament temporanju fi Stat Membru ieħor. 18 minn fost 24 trasportatur tal-ajru qalu li ma kinux qegħdin jikkollokaw ekwipaġġ barra l-bażi tas-servizz tagħhom. Barra minn hekk, l-istudju jikkonferma li l-kirjiet bl-ekwipaġġ mhumiex okkorrenza komuni. Erba' (4) biss minn fost 23 trasportatur tal-ajru rrapportaw li jagħmlu użu minn haddiema li temporanjament jaħdmu minn bażi differenti mill-bażi tas-servizz tagħhom bhala parti minn ftehim ta' lokazzjoni⁵⁸.

L-intervisti mal-partijiet ikkonċernati jikkonfermaw ukoll li d-Direttiva dwar l-Istazzjonar tal-Haddiema ġeneralment ma tiġix applikata fil-każ tal-ekwipaġġ tal-ajru. Fl-istess hin, uħud minn dawk li wiegħbu għall-istudju indikaw nuqqas ta' għarfien fost il-partijiet ikkonċernati, inklużi l-awtoritajiet nazzjonali tad-drittijiet applikabbli fl-Istat Membru fejn ġew assenjati temporanjament u nuqqas ta' informazzjoni minn min iħaddem dwar dawn id-drittijiet. Il-partijiet ikkonċernati indikaw ukoll kwistjonijiet bl-infurzar tar-regoli, billi bdew minn min huwa responsabbli għall-infurzar tar-regoli.

L-operazzjonijiet ta' kiri bl-ekwipaġġ iżidu saff ieħor ta' kumplessità legali għall-ekwipaġġi tal-ajru, minhabba li jikkonsistu fil-kiri ta' inġenju tal-ajru mhaddem f'isem trasportatur tal-ajru ieħor (il-lokatarju). Dawn l-operazzjonijiet jistgħu jinvolvu inġenji tal-ajru u ekwipaġġ tal-ajru minn pajjiżi terzi. Ir-riċerka fuq il-post imwettqa fl-istudju Ricardo tirreferi għat-thassib tar-rappreżentanti tal-haddiema dwar l-użu possibbli ta' arrangamenti ta' kiri bl-ekwipaġġ sabiex jiġu evitati strajkijiet jew ir-regoli tal-ligi tax-xogħol u soċjali applikabbli⁵⁹.

Id-Direttiva dwar l-Istazzjonar tal-Haddiema tapplika għal-linji tal-ajru, għall-aġenziji tax-xogħol temporanju u għal tipi oħrajn ta' intermedjarji li jpoġġu l-haddiema f'pożizzjonijiet temporanji ("haddiema stazzjonati") fi Stat Membru ieħor fil-kuntest tal-forniment ta' servizzi transkonfinali f'dak l-Istat Membru.

Ekwipaġġ tal-ajru li jiġi effettivament assenjat sabiex jaħdem temporanjament fi Stat Membru ieħor, li jista' jkun il-każ fil-kuntest ta' kuntratt ta' kiri bl-ekwipaġġ, minnu nnifsu jikkwalifika bhala haddiem stazzjonat jekk ikun hemm relazzjoni tax-xogħol bejn l-ekwipaġġ tal-ajru u l-lokatur matul il-perjodu kollu tal-lokazzjoni. Dan għandu jiġi vvalutat każ b'każ. L-ekwipaġġi tal-ajru li jiġu ttrasferiti lejn bażi oħra (jiġifieri li jiġu assenjati f'bażi tas-servizz ġdida) ma jitqisux bhala stazzjonati, sakemm ma jissodisfawx il-kundizzjonijiet speċifiċi stabbiliti fid-Direttiva dwar il-Haddiema Stazzjonati għal dan il-ghan.

⁵⁷ Id-Direttiva 96/71/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Diċembru 1996 dwar l-impjiegi ta' haddiema fil-qafas ta' prestazzjoni ta' servizzi, ĠU L 18, 21.1.1997, p. 1 (u d-Direttiva 2014/67/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta' Mejju 2014 dwar l-infurzar tad-Direttiva 96/71/KE, ĠU L 159, 28.5.2014, p. 11, 'id-Direttiva dwar l-Infurzar').

⁵⁸ Numri li għandhom jiġu interpretati b'attenzjoni minhabba li l-kirjiet bl-ekwipaġġ ġeneralment jintużaw biss temporanjament, xi drabi għal titjira wahda biss.

⁵⁹ Minhabba d-daqs żgħir tal-kampjun ta' dawk li wiegħbu, ma kienx possibbli li dawn il-pretensjonijiet jiġu ttestjati u vverifikati kif indikat fl-istudju Ricardo.

L-emendi riċenti għad-Direttiva dwar l-Istazzjonar tal-Haddiema⁶⁰ li tistabbilixxi l-prinċipju ta' paga ugwali għal xogħol ugwali fuq l-istess post, jehtieg li jiġu trasposti mill-Istati Membri sat-30 ta' Lulju 2020 u applikati minn dik id-data. Dan se jiffaċilita l-forniment transnazzjonali ta' servizzi, filwaqt li jiżgura kompetizzjoni ġusta u rispett għad-drittijiet tal-haddiema stazzjonati. Għabra ta' emendi importanti tikkonsisti fit-twessigh tal-prinċipju tat-trattament indaqs kif deskritt fit-taqsima 4.2.2⁶¹ għall-haddiema temporanji jew stazzjonati permezz ta' aġenzija, inkluż l-ekwipaġġ tal-ajru, filwaqt li żżomm il-possibbiltà li l-Istati Membri ospitanti jiddeċiedu li japplikaw ukoll termini u kundizzjonijiet oħrajn tax-xogħol li japplikaw għall-haddiema temporanji minn aġenzija f'dak l-Istat.

Applikazzjoni u eżekuzzjoni aktar effettivi tad-Direttiva dwar l-Istazzjonar tal-Haddiema mill-awtoritajiet nazzjonali rilevanti għal sitwazzjonijiet li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva se jgħinu sabiex jittejjbu l-kundizzjonijiet tax-xogħol u ċ-ċertezza legali tal-ekwipaġġi tal-ajru filwaqt li jiżguraw kundizzjonijiet ekwivalenti ta' kompetizzjoni fiż-Żona Ekonomika Ewropea. Id-**Direttiva dwar l-Infurzar** għandha l-għan li tiżgura li r-regoli dwar l-istazzjonar tal-haddiema jiġu infurzati u rrispettati b'mod adegwat mill-impriżi kollha. Sabiex jiġu identifikati sitwazzjonijiet ġenwini ta' stazzjonar u jiġu evitati l-abbuż u ċ-ċirkomvenzjoni tar-regoli, l-Artikolu 4 ta' dik id-Direttiva jelenka elementi fattwali li jistgħu jitqiesu fil-valutazzjoni kumplessiva ta' kull każ speċifiku.

Il-holqien tal-**Awtorità Ewropea tax-Xogħol**⁶² se jgħin ukoll biex jiġi żgurat li r-regoli tal-UE dwar il-mobilità tal-forza tax-xogħol jiġu infurzati b'mod ġust, sempliċi u effettiv. L-Awtorità hija mistennija li tibda topera fl-2019 u tilhaq il-kapaċità operattiva shiha tagħha sal-2023. Il-Kummissjoni tippromovi li r-rwol tal-Awtorità jkun li tappoġġa l-kooperazzjoni bejn il-pajjiżi tal-UE fl-infurzar transfruntier tal-liġi rilevanti tal-UE, inkluż fl-indirizzar tax-xogħol mhux iddikjarat, u b'hekk tagħti kontinwità lill-hidma tal-Pjattaforma Ewropea attwali li tindirizza x-Xogħol mhux Iddikjarat. Dan jinkludi l-iffaċilitar ta' spezzjonijiet kongunti. L-Awtorità għandha timmedja u tiffaċilita soluzzjoni f'każijiet ta' tilwim transkonfinali bejn l-awtoritajiet nazzjonali. Hija għandha tagħmilha wkoll aktar faċli għall-individwi u għal dawk li jhaddmu sabiex ikollhom aċċess għal informazzjoni dwar id-drittijiet u l-obbligi tagħhom u sabiex ikollhom aċċess għas-servizzi rilevanti.

AZZJONI

Il-Kummissjoni se tkompli taħdem mal-Istati Membri permezz tal-Kumitat ta' Esperti dwar l-Istazzjonar tal-Haddiema biex ittejjeb l-applikazzjoni tad-Direttiva dwar l-Istazzjonar tal-Haddiema u d-Direttiva dwar l-Infurzar, u b'mod partikolari biex tassisti fit-traspożizzjoni u l-applikazzjoni tad-Direttiva riveduta, b'mod partikolari biex ittejjeb it-trattament ugwali u tipprevjeni l-frodi transfruntiera.

Il-Kummissjoni thegġeg lill-Istati Membri sabiex jiżguraw, bil-mezzi xierqa, l-infurzar tar-regoli eżistenti li jipproteġu lill-haddiema stazzjonati fil-livell nazzjonali u sabiex jiżguraw ukoll il-konformità kontinwa mal-liġi tal-UE, kif interpretati mill-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE.

4.2.4. Impjieġ indipendenti

⁶⁰ Emendi introdotti permezz tad-Direttiva (UE) 2018/957 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-28 ta' Ġunju 2018 li temenda d-Direttiva 96/71/KE dwar l-istazzjonar ta' haddiema, ĠU L 173, 9.7.2018, p. 16.

⁶¹ L-Artikolu 5 tad-Direttiva 2008/104/KE.

⁶² COM(2018)131.

Skont l-istudju Ricardo, l-arrangamenti ta' impjieg indipendenti generalment jinvolvu trasportaturi tal-ajru li jikkuntrattaw is-servizzi ta' bdot li jahdem għal rasu direttament jew permezz ta' organizzazzjoni intermedjarja. Barra minn hekk, jeżistu wkoll arrangamenti aktar kumplessi. Dawn jistgħu jinvolvu, pereżempju, diversi intermedjarji jew it-twaqqif ta' ditta b'responsabbiltà limitata minn grupp ta' bdoti li jahdmu għal rashom. L-istudju Ricardo jissuggerixxi li l-impjieg indipendenti mhuwiex forma ta' impjieg li tintuża b'mod komuni fost it-trasportaturi Ewropej. L-impjieg indipendenti jidher li huwa insinifikanti fost l-ekwipaġġ tal-kabina. Minn fost il-bdoti mistharrġa, 9 % identifikaw lilhom infushom bħala li jahdmu għal rashom⁶³. 75 % ta' dawn il-bdoti qalu li huma hadmu għal trasportatur bi prezzijiet baxxi, li minnhom, 59 % hadmu għal trasportatur speċifiku wiehed.

B'mod ġenerali, l-arrangamenti ta' impjieg indipendenti jistgħu joffru lit-trasportaturi tal-ajru flessibbiltà akbar, li tagħtihom iċ-ċans li jirrispondu għall-bidliet f'suq kompetittiv hafna. Analizi tat-tweġibiet għall-istħarriġ tissuggerixxi li proporzjon sinifikanti tal-bdoti li identifikaw lilhom infushom bħala li jahdmu għal rashom jahdmu biss għal trasportatur tal-ajru wiehed. Huma qeghdin iwettqu attività professjonali taħt l-awtorità u s-subordinazzjoni tat-trasportatur u, b'hekk, mhuwiex probabbli li jitqiesu bħala li ġenwinament jahdmu għal rashom⁶⁴.

Il-punt safejn il-membri tal-ekwipaġġ tal-ajru jkunu ġenwinament jahdmu għal rashom, jew *de facto* f'relazzjoni tax-xogħol (jiġifieri impjieg indipendenti fittizju), kien is-sugġett ta' bosta studji⁶⁵. Hija primarjament ir-responsabbiltà tal-awtoritajiet nazzjonali kompetenti li jissorveljaw u jivvalutaw, fuq bażi ta' każ b'każ, jekk prattiki bħal dawn jistgħux jitqiesu bħala impjieg indipendenti ġenwin jew moħbi, skont il-liġi nazzjonali u tal-UE rilevanti. L-approċċi għall-impjieg indipendenti jvarjaw minn Stat Membru għal iehor, kemm f'termini ta' definizzjoni kif ukoll f'termini tad-drittijiet u l-obbligi tal-persuni li jahdmu għal rashom.

Madankollu, skont il-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE, sabiex jiġi stabbilit jekk il-parti ta' kuntratt ta' impjieg hijiex impjegata għall-finijiet tar-Regolament Brussell I u r-Regolament Ruma I (u li b'hekk tista' tibbenifika mir-regoli protettivi tagħhom fir-rigward ta' kuntratt ta' impjieg individwali), il-fatturi rilevanti huma: il-ħolqien ta' rabta dejjiema li, sa ċertu punt, iggib lill-ħaddiem fil-qafas organizzazzjonali tan-negozju ta' min ihaddem⁶⁶ u relazzjoni ta' subordinazzjoni tal-impjegat ma' min ihaddem⁶⁷.

Fir-rigward tal-moviment hieles tal-ħaddiema, ġurisprudenza stabbilita sewwa tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE tiddefinixxi l-kunċetti ta' "ħaddiem" u "servizz" (jiġifieri attività transkonfinali mwettqa barra minn relazzjoni tax-xogħol). Is-sempliċi fatt li persuna twettaq attivitajiet barra r-rabtiet ta' kuntratt ta' impjieg ma jfissirx li l-persuna ma tikkostitwixxix ħaddiem skont it-tifsira tal-Artikolu 45 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-UE. Dan irid jiġi vvalutat fuq bażi ta' każ b'każ. Fil-ġurisprudenza tagħha, il-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE stabbilixxiet il-kunċett Ewropew awtonomu li ġej ta' ħaddiem: "Persuna fiżika li, għal ċertu perjodu ta' żmien, twettaq servizzi għal persuna oħra u taħt id-direzzjoni tagħha għal remunerazzjoni." Persuna li *de facto* hija ħaddiem għall-finijiet tal-liġi tax-xogħol tal-UE

⁶³ 8 % qalu li kienu ġew impjegati permezz ta' aġenziji intermedjarji u 1 % direttament mit-trasportatur tal-ajru.

⁶⁴ 90 % tal-bdoti li jahdmu għal rashom mistharrġa qalu li ma kinux liberi li jahdmu għal aktar minn trasportatur tal-ajru wiehed b'mod parallel u 93 % qalu li ma setgħux jagħzlu meta, fejn u għal min iridu jahdmu - żewġ indikaturi b'saħħithom ta' impjieg indipendenti.

⁶⁵ Ara l-istudju Ricardo.

⁶⁶ Is-sentenza tal-15 ta' Jannar 1987 fil-Kawża 266/85, Shenavai; Ara wkoll is-sentenza tal-15 ta' Frar 1989 fil-Kawża 32/88, Six Constructions.

⁶⁷ Is-sentenza tal-10 ta' Settembru 2015 fil-Kawża 47/14.

għandha tkun ikkwalifikata bħala haddiem u tkun soġġetta għal-liġi tax-xogħol rilevanti tal-UE. Min-naħa l-oħra, persuni li jaħdmu għal rashom ġenwinament illi jipprovdu servizzi b'mod indipendenti, taht ir-responsabbiltà tagħhom stess u li jgħorru r-riskju tan-negozju tagħhom, ma għandhomx jitqiesu bħala haddiema minhabba li ma jissodisfawx il-kriterji żviluppati mill-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE⁶⁸.

Sabiex tgħin tindirizza wħud mill-kwistjonijiet identifikati hawn fuq, b'mod partikolari l-impjeg indipendenti falz, il-Kummissjoni ressqet għadd ta' inizjattivi. Minbarra l-holqien tal-Awtorità Ewropea tax-Xogħol (ara t-Taqsima 4.2.3), il-**proposta tal-Kummissjoni għal Direttiva dwar Kundizzjonijiet tax-Xogħol Trasparenti u Prevedibbli** tipprovdi lill-haddiema kollha, inklużi daww f'forom flessibbli u godda ta' xogħol, protezzjoni addizzjonali (eż. aċċess għal informazzjoni trasparenti dwar ir-relazzjoni tagħhom, drittijiet materjali godda u miżuri ta' infurzar). L-ekwipaġġ tal-ajru, kategorizzat b'mod falz bħala persuna li taħdem għal rasha jew indipendenti, jaqa' fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva.

Barra minn hekk, il-**Pjattaforma Ewropea dwar ix-Xogħol Mhux Iddikjarat**, li giet stabbilita f'Mejju 2016 sabiex issaħħaħ il-kooperazzjoni fil-livell Ewropew fl-indirizzar tax-xogħol mhux iddikjarat, diġà indirizzat il-kwistjoni tal-impjeg indipendenti fittizju permezz ta' seminar iddedikat dwar it-trasport bit-triq (Gunju 2018) u studju dwar l-impjeg indipendenti fittizju⁶⁹. Ir-rappreżentanti jiskambjaw informazzjoni u prattiki tajba, u qed jiżviluppaw kooperazzjoni aktar mill-qrib bejn il-fruntieri, anke bil-ħsieb li jipprevjenu l-frodi transfruntiera. F'kull pajjiż, l-għan huwa li jinholqu rabtiet aktar mill-qrib bejn l-awtoritajiet li għandhom x'jaqsmu ma' xogħol mhux iddikjarat, bħall-ispettorati tax-xogħol, l-awtoritajiet tat-taxxa u l-korpi tal-assigurazzjoni soċjali.

Skont il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, il-Kummissjoni tappoġġja wkoll l-aċċess effettiv għall-protezzjoni soċjali għall-haddiema u għall-persuni li jaħdmu għal rashom⁷⁰ u adottat proposta intiza għal dan⁷¹. Il-persuni li jaħdmu għal rashom u l-persuni b'kuntratti ta' impjegi atipici mhux dejjem ikunu koperti sewwa f'termini tas-sigurtà soċjali, assicurazzjoni tal-qgħad insuffiċjenti jew l-aċċess għad-drittijiet għall-pensjoni.

AZZJONI

Il-Kummissjoni thegġeg lill-koleġizlaturi sabiex jadottaw il-proposta għal Direttiva dwar kundizzjonijiet tax-xogħol prevedibbli u trasparenti fl-Unjoni Ewropea.

Il-Kummissjoni tistieden lill-Istati Membri sabiex jimplimentaw ir-Rakkomandazzjoni⁷² dwar l-aċċess għall-protezzjoni soċjali għall-haddiema u l-persuni li jaħdmu għal rashom kollha li ntlahaq qbil politiku dwarha f'Diċembru 2018, b'mod partikolari għal daww li, minhabba l-istatus tax-xogħol tagħhom, mhumie x koperti biżżejjed mill-iskemi tas-sigurtà soċjali.

⁶⁸ Sentenzi tat-3 ta' Lulju 1986 fil-Kawża 66/85, Deborah Lawrie-Blum; tal-14 ta' Ottubru 2010 fil-Kawża C-428/09, Union Syndicale Solidaires Isère; tad-9 ta' Lulju 2015 fil-Kawża C-229/14, Balkaya; tal-4 ta' Diċembru 2014 fil-Kawża C-413/13, FNV Kunsten; U tas-17 ta' Novembru 2016 fil-Kawża C-216/15, Ruhrlandklinik.

⁶⁹ "Practices of Enforcement Bodies in Detecting and Preventing Bogus Self-Employment" (Heyes & Hastings, 2017)

⁷⁰ IP 18-1624.

⁷¹ COM(2018) 132.

⁷² Intlaħaq ftehim politiku fis-6.12.2018.

Il-pjattaforma Ewropea dwar ix-Xogħol Mhux Iddikjarat se torganizza seminar fl-2019 biex tesplora modi kif jiġi indirizzat ix-xogħol mhux iddikjarat fis-settur tal-avjazzjoni b'enfasi speċjali fuq l-impjeg indipendenti fittizju ta' ekwipaġġi tal-ajru u l-kollaborazzjoni transfruntiera bejn l-awtoritajiet kompetenti⁷³.

Il-Kummissjoni thegħġegħ lill-Istati Membri sabiex jiżguraw, bil-mezzi xierqa, l-infurzar tar-regoli tal-liġi tax-xogħol eżistenti fil-livell nazzjonali u sabiex jiżguraw ukoll il-konformità kontinwa mal-liġi tal-UE, kif interpretati mill-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE.

4.2.5. L-ekwipaġġi ta' pajjiżi terzi fl-aspetti tal-UE u internazzjonali

It-trasportaturi tal-ajru liċenzjati fiż-Żona Ekonomika Ewropea storikament kienu jużaw ekwipaġġi minn pajjiżi terzi fuq rotot speċifiċi għal raġunijiet lingwistiċi u kulturali. L-istudju Ricardo jikkonferma li dan huwa l-każ prinċipalment għat-titjiriet lejn/minn pajjiżi terzi u inqas minn hekk għat-titjiriet fiż-ŻEE. Huwa jirreferi għal każijiet speċifiċi ta' trasportaturi tal-ajru li jużaw ekwipaġġi minn pajjiżi terzi. Abbażi tad-data miġbura, mhuwiex possibbli li tgħid kemm hija komuni din il-prattika u lanqas jekk il-bażi tas-servizz tal-ekwipaġġ tal-ajru użata kinitx tinsab f'pajjiżi terzi jew fl-UE. Hafna mil-linji tal-ajru mistħarrġa indikaw li huma qatt ma jużaw ekwipaġġi minn pajjiżi terzi fuq rotot intra-UE.

Il-Kodiċi tal-Fruntieri ta' Schengen⁷⁴ fih regoli speċifiċi għat-tranzitu jew għall-mistrieħ tal-ekwipaġġ tal-ajru f'pajjiżi li jinsab fiż-żona Schengen. Id-detenturi ta' liċenzja ta' bdot jew ta' ċertifikat ta' membru tal-ekwipaġġ jistgħu jimbarkaw jew jiżbarkaw fl-ajruport tal-waqfa jew tal-wasla mingħajr ma jkollhom bżonn jissodisfaw il-kundizzjonijiet għal soġġorn ta' żmien qasir fi Stat Membru (sa massimu ta' tliet xhur).

Madankollu, jistgħu japplikaw regoli nazzjonali jew tal-UE oħrajn li jirregolaw il-kundizzjonijiet tas-soġġorn u tax-xogħol fil-pajjiż ikkonċernat. Skont il-leġislazzjoni tal-UE dwar il-migrazzjoni legali, ekwipaġġi tal-ajru mhux mill-UE li huma bbażati fi Stat Membru u li għandhom permess tax-xogħol u tar-residenza għandhom jiġu garantiti trattament indaqs maċ-ċittadini ta' dak l-Istat f'termini, pereżempju, tal-kundizzjonijiet tax-xogħol u s-sigurtà soċjali. Dan iservi bħala salvagwardja sabiex titnaqqas il-kompetizzjoni ingusta li tirriżulta mill-esplotazzjoni possibbli ta' ċittadini mhux tal-UE.

Madankollu, in-nuqqas ta' standards tax-xogħol globali għall-avjazzjoni ċivili jaffettwa l-effettività tal-leġislazzjoni tax-xogħol tal-Istati Membri u tal-UE kemm għar-rotot intra-UE kif ukoll għal dawk barra mill-UE. Il-konvenzjoni tal-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol dwar ix-xogħol marittimu, li giet trasposta mil-liġi tal-UE, innexxiha bil-kbir tirregola l-kundizzjonijiet tax-xogħol u l-eżekuzzjoni tagħhom għall-industrija globali tat-trasport marittimu. Madankollu, kuntrarju għas-settur marittimu, ma hemm l-ebda kunsens fi hdan l-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol sabiex tiġi kkunsidrata d-diskussjoni ta' konvenzjoni internazzjonali tax-xogħol għall-avjazzjoni ċivili.

Tradizzjonalment, il-ftehimiet bilaterali dwar it-trasport bl-ajru ma jkunx fihom dispożizzjonijiet dwar aspetti soċjali u tax-xogħol. L-UE fittxet li tinkludi klawżoli tax-xogħol

⁷³ Il-Programm ta' Hidma 2019-2020 adottat fid-19.10.2018.

⁷⁴ Regolament (UE) 2016/399 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-9 ta' Marzu 2016 dwar Kodiċi tal-Unjoni dwar ir-regoli li jirregolaw il-moviment ta' persuni min-naha għall-oħra tal-fruntiera (Kodiċi tal-Fruntieri ta' Schengen), ĠU L 77, 23.3.2016, p. 1.

u soċjali ambizzjużi fil-ftehimiet tagħha dwar l-avjazzjoni ma' pajjiżi terzi u ser tkompli tagħmel dan.

AZZJONI

Il-Kummissjoni qed twettaq kontroll tal-idoneità fuq il-legiżlazzjoni tal-UE dwar il-migrazzjoni legali⁷⁵ li, *inter alia*, tivvaluta s-sitwazzjoni tal-ekwipaġġi tal-ajru mobbli hafna minn pajjiżi terzi.

Hija ser tkompli tippromwovi standards tax-xogħol u soċjali għoljin għall-avjazzjoni internazzjonali billi tippromovi klawżoli tax-xogħol u soċjali ambizzjużi fil-ftehimiet tal-UE dwar l-avjazzjoni ma' pajjiżi terzi.

4.3. Jitheggu l-ugwaljanza bejn is-sessi u l-bilanċ bejn ix-xogħol u l-hajja

Ix-xogħol fis-settur tat-trasport bl-ajru għadu jgħorri miegħu immaġni pożittiva hafna⁷⁶ kemm għall-irġiel u anki għan-nisa. Il-bilanċ bejn is-sessi fl-avjazzjoni huwa wkoll aħjar minn modi oħra tat-trasport. In-nisa jammontaw għal 40 % tal-forza tax-xogħol fit-trasport bl-ajru⁷⁷. Madankollu, filwaqt li hemm sehem għoli ta' ekwipaġġ tal-kabina femminili, madwar 5 % biss⁷⁸ tal-bdoti madwar id-dinja huma nisa.

Fis-snin li għejjin, is-settur tal-avjazzjoni huwa mistenni li jikber u għalhekk għandu jibqa' post tax-xogħol attraenti għaż-żgħażaġh biex aktar nisa jiġu attirati lejn il-professjoni ta' bdot.

Fl-2017, il-Kummissjoni nediet *In-Nisa fit-Trasport - Pjattaforma tal-UE għall-Bidla*⁷⁹ sabieħ issa hah l-impjeg tan-nisa u l-opportunitajiet indaqs għan-nisa u l-irġiel fis-settur tat-trasport. Fl-2019, il-Kummissjoni ppubblikat Każ tan-negozju biex tizzied ir-rata ta' impjegi fost in-nisa fit-Trasport⁸⁰ li jinkludi eżempji tajbin mis-settur tal-avjazzjoni dwar kif jiġi stimulat ir-reklutaġġ tan-nisa. L-isterjotipi tas-sessi fil-fatt għadhom rilevanti hafna f'dak li għandu x'jaqsam mal-professjoni ta' bdot.

F'termini ta' arrangamenti tal-impjeg, l-istudju Ricardo juri li l-ekwipaġġ tal-ajru femminili huwa ftit aktar probabbli li jiġi impjegat direttament milli permezz ta' intermedjarju. Id-differenza hija madankollu pjuttost marbuta ma' fatturi oħra barra l-generu, bħalma huma l-esperjenza, l-età u r-rwol tal-impjeg tal-impjegat fil-kumpanija.

Għalkemm, fil-prinċipju, l-impjeg indipendenti għandu jipprovdi kontroll akbar fuq is-sigħat maħduma, il-bdoti fuq dan l-arrangament spjegaw li r-realtà kienet l-oppost u li xogħol inqas minn full-time ipogġihom f'riskju li jitlejfu aktar xogħol. Dan irriżulta fi tnaqqis sinifikanti fin-numru ta' membri tal-ekwipaġġ li jaħdmu għal rashom li rrapportaw sodisfazzjon bl-ammont ta' hin li jqattgħu d-dar.

⁷⁵ Ser jitnieda proċess ta' konsultazzjoni ta' livell għoli abbażi tas-sejbiet tagħha (ara COM(2018) 635).

⁷⁶ https://ec.europa.eu/transport/themes/social/studies/social_en.

⁷⁷ Billi 22 % biss tan-nisa jaħdmu fis-settur tat-trasport b'mod ġenerali (*Stharriġ tal-Eurostat dwar il-Forza tax-Xogħol*).

⁷⁸ <https://sesarju.eu/sites/default/files/documents/SESAR%20women%20in%20aviation.pdf>.

⁷⁹ https://ec.europa.eu/transport/themes/social/women-transport-eu-platform-change_en. Prattiki tajbin jistgħu jiġu kondiviżi wkoll fuq dik il-paġna web u d-Dikjarazzjoni dwar l-opportunitajiet indaqs għan-nisa u l-irġiel fis-settur tat-trasport tista' tiġi ffirmata online (din għabret madwar 1000 firma sa issa).

⁸⁰ Disponibbli fuq il-paġna web tal-Pjattaforma.

Kondiviżjoni aħjar tar-responsabbiltajiet ta' indukrar bejn in-nisa u l-irġiel se tattira aktar nisa lejn is-suq tax-xogħol, inkluż fis-settur tat-trasport bl-ajru. Id-Direttiva proposta dwar il-**Bilanċ bejn ix-Xogħol u l-Hajja Privata**⁸¹ għandha l-għan li żżid l-użu tal-liv tal-familja mill-irġiel, u b'hekk tikkontribwixxi lejn dan l-oġettiv. Barra minn hekk, arrangamenti ta' hinijiet tax-xogħol flessibbli li jippermettu kemm lill-irġiel kif ukoll lin-nisa li jibbilanċjaw aħjar id-dmirijiet professjonali ma' obbligi familjari jzidu s-sodisfazzjon fix-xogħol u jikkontribwixxu għall-attrattività tal-professjoni.

Id-data dwar il-benefiċċji tal-maternità u tal-paternità miġbura fl-istudju Ricardo tikkonferma li n-nisa u l-irġiel f'forom alternattivi ta' impjieg⁸² mhux probabbli li jirċievu l-istess hlas ta' maternità / paternità u liv bħall-kollegi tagħhom f'impjieg dirett.⁸³ Inqas minn nofs il-bdoti impjegati permezz ta' intermedjarju għandhom aċċess għal-liv tal-maternità/paternità. Għall-haddiema temporanji nisa permezz ta' aġenzija, l-aktar kwistjoni sinifikanti hija r-riskju li jitilfu l-impjieg tagħhom, billi l-kuntratti temporanji xi kultant ma jistgħux jiġġeddu wara t-tqala. Skont l-istudju Ricardo, dawn ir-riskji huma oghla għall-persuni li jaħdmu għal xi trasportaturi tal-ajru low-cost milli għal trasportaturi storiċi.

AZZJONI

Il-Kummissjoni qed tinkoraġġixxi b'mod attiv lill-partijiet ikkonċernati tal-avjazzjoni biex iressqu azzjonijiet konkreti lil *In-Nisa fit-Trasport - Pjattaforma tal-UE għal bidla* biex jittejbu l-impjieg u l-kundizzjonijiet tax-xogħol halli jiġu attirati u jinżammu n-nisa fi professjonijiet tal-ekwipaġġ tal-ajru.

Il-Kummissjoni se tappoġġa b'mod attiv il-finalizzazzjoni tan-negozjati dwar id-Direttiva dwar il-Bilanċ bejn ix-Xogħol u l-Hajja Privata⁸⁴, biex tappoġġa forza tax-xogħol aktar ibbilanċjata bejn is-sessi. Se tniedi wkoll żewġ studji li jgħinuha (1) tiżviluppa sett ta' għodod għall-għalliema tal-iskejjel primarji u sekondarji biex jiġġieldu l-isterjotipi tas-sessi u jqajmu kuxjenza dwar il-professjonijiet fil-qasam tat-trasport fost iż-żgħażaġh; (2) tidentifika Prattiki tajba dwar kif torganizza rosters bl-aħjar mod li jkunu favur il-familja, li għandhom ikunu disponibbli għall-partijiet ikkonċernati kollha.

5. IL-PROMOZZJONI TA' DJALOGU SOĊJALI ATTIV U KOMPENSIV

Il-Kummissjoni hija impenjata bis-sħiħ li tappoġġa d-dialogu soċjali Ewropew, kif rifless fit-tmien prinċipju tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali⁸⁵ u d-Dikjarazzjoni Kongunta dwar Bidu Ġdid għad-Dialogu Soċjali⁸⁶ tad-27 ta' Ġunju 2016. Il-Kumitat ta' Dialogu Soċjali

⁸¹ COM(2017) 253 final.

⁸² Alternattiva għall-kuntratti permanenti u diretti.

⁸³ Skont l-istħarriġ, 59 % tal-ekwipaġġ tal-kabina u 69 % tal-bdoti impjegati direttament ma' trasportatur tal-ajru ddikjaraw li huma kellhom aċċess għal hlas ta' maternità / paternità f'konformità mal-liġi applikabbli. 48 % tal-ekwipaġġ tal-kabina u 48 % tal-bdoti impjegati permezz ta' intermedjarju kkonfermaw li huma kellhom aċċess għal hlas ta' maternità / paternità f'konformità mal-liġi applikabbli.

⁸⁴ Proposta fis-26 ta' April 2017

⁸⁵ https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_mt

⁸⁶ ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=16099&langId=en

Settorjali Ewropew fl-avjazzjoni ċivili jkopri tliet gruppi ta' hidma: l-ekwipaġġ tal-ajru, is-servizzi fuq l-art u l-ġestjoni tat-traffiku tal-ajru⁸⁷.

L-isfidi ewlenin li identifika dan il-Kumitat jinkludu n-nuqqas ta' kundizzjonijiet ekwivalenti ta' kompetizzjoni globali, l-ambjent dejjem aktar kompetittiv u l-bidliet strutturali fil-forom ta' impjiegi u l-iżvilupp tal-inizjattiva tal-Ajru Uniku Ewropew⁸⁸.

F'dan il-kuntest, huwa importanti li jiġi enfasizzat li, sabiex jinstabu soluzzjonijiet miftiehma għat-talbiet u l-interessi industrijali, id-djalogu soċjali fil-livell Ewropew jehtieġ rappreżentattività, ir-rikonoxximent reċiproku tal-imsieħba soċjali u r-rieda li jidhlu f'negozjati vinkolanti b'mod reċiproku. In-nuqqas ta' rappreżentattività tal-linji tal-ajru mill-2017⁸⁹ dgħajjef il-possibbiltà li jkun hemm djalogu soċjali Ewropew sinifikanti.

Jistgħu jissemmew sinjali pożittivi oħrajn ta' konsultazzjoni akbar tal-imsieħba soċjali Ewropej. L-Artikolu 115 tar-Regolament Bażiku Ġdid dwar is-Sikurezza li jirrigwardja l-proċedura tat-tfassil tar-regoli u l-mekkaniżmu ta' konsultazzjoni jirrikjedi l-involvement tal-imsieħba soċjali tal-UE u ta' partijiet ikkonċernati rilevanti oħrajn meta ssir konsultazzjoni dwar l-impatt soċjali possibbli tal-proposti regolatorji tal-Aġenzija.

AZZJONI

Il-Kummissjoni ser tkompli tappoġġja u tiffaċilita b'mod attiv id-djalogu soċjali bejn ir-rappreżentanti tal-linji tal-ajru u l-ekwipaġġi tal-ajru, inkluż bejn l-imsieħba soċjali Ewropej fil-qasam tal-avjazzjoni ċivili fil-kuntest tal-Kumitat tad-Djalogu Soċjali Ewropew.

Il-Kummissjoni thegħeġ lis-shab soċjali sabiex jiżguraw ir-rappreżentanza xierqa tal-linji tal-ajru u l-ekwipaġġi tal-ajru sabiex jagħmlu l-aħjar użu minn din l-ghodda bil-ghan li jsibu soluzzjonijiet volontarji u sodisfaċenti b'mod reċiproku għall-isfidi li jiffaċċjaw.

Hija ser tkompli ttipprovdi valutazzjonijiet regolari tal-organizzazzjonijiet tal-imsieħba soċjali involuti fid-djalogu soċjali permezz tal-istudji dwar ir-rappreżentattività tal-Fondazzjoni Ewropea għat-Titjib tal-Kundizzjonijiet tal-Għajxien u x-Xogħol. Studju fis-settur tal-avjazzjoni ċivili se jiġi nnejjunat fl-2019.

6. KONKLUŻJONI

Meta giet biex tipproduċi dan ir-rapport, il-Kummissjoni bbażat fuq il-kontribut li rċeviet mingħand il-partijiet interessati kollha mill-2015, b'mod partikolari fil-konferenza ta' livell għoli li l-Kummissjoni organizzat dik is-sena⁹⁰. Il-Kummissjoni bbażat ukoll fuq is-sejbiet tal-istudju Ricardo, l-istudji preċedenti u l-iskambji regolari tagħha mal-partijiet ikkonċernati matul l-aħħar 3 snin.

⁸⁷ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=480&langId=mt&intPageId=1829>

⁸⁸ Il-hidma tal-SSDCs hija appoġġjata permezz tal-organizzazzjoni ta' laqgħat u l-finanzjament tal-proġetti wara sejhiet għal proposti Ewropej.

⁸⁹ Sal-2017, il-linji tal-ajru kienu rrappreżentati minn tliet organizzazzjonijiet li jirrappreżentaw segmenti differenti tas-suq, jiġifieri l-linji tal-ajru tradizzjonali, ta' rikreazzjoni u reġjonali. Minn mindu l-organizzazzjoni tal-linji tal-ajru tradizzjonali (AEA) waqqfet l-attivitajiet tagħha, hija ma gietx sostitwita fil-kumitat tad-djalogu soċjali. Xi linji tal-ajru, inklużi trasportaturi bi prezzijiet baxxi, riċentament talbu sabiex isiru membri tal-kumitat tad-djalogu soċjali, iżda fil-mument li qed jinkiteb dan ir-rapport, is-shubija tagħhom għadha ma gietx ikkonfermata mill-kumitat.

⁹⁰ https://ec.europa.eu/transport/media/events/event/high-level-conference-2015-social-agenda-transport_en

Is-settur tat-trasport bl-ajru għadu impjegatur ewlieni u ġeneralment attraenti għall-ekwipaġġ tal-ajru, iżda għadda u għadu għaddej minn bidliet strutturali profondi. Filwaqt li r-regoli soċjali u tax-xogħol għadhom fil-biċċa l-kbira tagħhom irregolati fil-livell nazzjonali, illum il-ġurnata jeżistu proċeduri u leġiżlazzjoni tal-UE maħsuba sabiex jipproteġu lill-ekwipaġġ tal-ajru, filwaqt li jiżguraw il-libertà tagħhom li jiċċaqilqu u jaħdmu fl-UE.

Dan ir-rapport juri l-htieġa li tinzamm agenda soċjali b'saħħitha sabiex tappoġġja t-trasport bl-ajru. Huwa fl-interess komuni tal-partijiet kollha involuti, inklużi l-linji tal-ajru u l-persunal u l-passiġġieri tagħhom, kif ukoll fl-interess tal-konnettività li l-avjazzjoni tal-UE tibqa' kompetittiva u soċjalment responsabbli.

It-twettiq ta' din l-agenda mhuwiex xi haġa li l-Kummissjoni għandha tagħmel wehida. L-Istati Membri, il-Kummissjoni, l-Istituzzjonijiet l-oħrajn tal-UE, linji tal-ajru individwali, l-organizzazzjonijiet ta' min iħaddem u tal-ekwipaġġi tal-ajru, kemm fil-livell nazzjonali kif ukoll f'dak tal-UE, għandhom jaħdmu flimkien, skont il-prinċipji tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, sabiex jiksbu trasport bl-ajru li jkun soċjalment responsabbli fejn is-sikurezza, it-tkabbir sostenibbli u l-kompetittività jittejjbu, filwaqt li d-drittijiet soċjali jiġu salvagwardjati.

Infurzar aħjar tar-regoli tal-UE u dawk nazzjonali huwa essenzjali għall-forom kollha tal-impjieg tal-ekwipaġġi. Din hija primarjament kwistjoni għall-Istati Membri, l-awtoritajiet rilevanti tagħhom u l-qrati nazzjonali tagħhom. L-infurzar xieraq huwa kruċjali sabiex jiġu evitati impjieg indipendenti fittizju u prattiki oħrajn li jikkostitwixxu abbuż jew ċirkomvenzjoni tal-liġi applikabbli, u sabiex jiġu żgurati kundizzjonijiet ekwivalenti ta' kompetizzjoni. Il-Kummissjoni tibqa' impenjata li tappoġġja lill-Istati Membri fil-hidma tagħhom.

AZZJONIJIET ORIZZONTALI

Fl-2019, il-Kummissjoni se torganizza workshop ta' livell għoli mal-partijiet ikkonċernati kollha biex tevalwa l-progress li sar fl-agenda soċjali għall-ekwipaġġi tal-ajru sa mill-2015 u biex tgħin tidentifika t-triq 'il quddiem possibbli.

Il-Kummissjoni se tlaqqa' grupp *ad hoc* ta' esperti mill-Istati Membri li jittrattaw kwistjonijiet dwar l-avjazzjoni u l-liġi tax-xogħol sabiex jiġu identifikati l-aħjar prattiki li jiżguraw kundizzjonijiet ekwi u kundizzjonijiet tax-xogħol ta' kwalità. Il-grupp ta' esperti ser jingħata wkoll il-kompitu li *inter alia* jkis l-azzjonijiet elenkati f'dan ir-rapport, billi jinvolvi lill-imsieħba soċjali, kull fejn ikun xieraq, u jagħti pariri lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri dwar kif il-liġi tax-xogħol tista' tiġi infurzata b'mod xieraq fl-avjazzjoni.